

ІСТОРИЧНА ГЕРБАРНА КОЛЕКЦІЯ В.С. ГОРЯЧЕВОЇ

Т.В. Мамчур

Уманський національний університет садівництва (м. Умань, Черкаська обл.)

Віра Спиридонівна Горячева з жовтня 1936 року розпочала свою трудову діяльність на посаді асистента кафедри ботаніки в Уманському сільськогосподарському інституті (нині Уманський національний університет садівництва), у зв'язку із запрошенням до закладу туди чоловіка на роботу. Вона мала вищу освіту, але не мала наукового ступеня та звання. За період 1936–1944 рр. працювала асистентом кафедри рослинництва, а також тимчасово в Уманській гімназії.

Як свідчать архівні дані університету її особової справи вона 1921–1925 рр. навчалася в сільськогосподарському технікумі, який був переведено до м. Вінниці, що зазнав реорганізації та був перейменований в інститут. Обрана її спеціальність агроном-рослинник. Далі вона продовжила навчання (січень-жовтень 1926 р.) на педагогічному факультеті Київського сільськогосподарського інституту за спеціальністю агроном-викладач.

Віра Спиридонівна працювала у таких закладах: Верхівський сільськогосподарський технікум рільництва (1926–1927 рр.), Красносільський сільськогосподарський технікум рільництва (1927–1928), Ольгопіддільський сільськогосподарський технікум захисту рослин (1928–1931), у м. Глухів завідувачем бібліотеки науково-дослідного інститут конопель та викладачем ботаніки і біології в технікумі механізації робітничого факультету (1931–1933), Глухівському сільськогосподарському інституті асистентом кафедри ботаніки (1933–1936). Зміна роботи була як за власним бажанням, так і родинними обставинами [2].

Вважаємо, що життєвий та творчий шлях В.С. Горячевої був багатограним і в майбутньому вона була відмінним педагогом, рослинником, ботаніком, де свої знання передала численній молоді вже працюючи у нашому закладі в Умані. Завідувач кафедри, професор Степан Карпович Руденко характеризує її як дисциплінованого, авторитетного викладача та відданою справам інституту.

У 1936 р. Віра Спиридонівна внесла великий вклад у реорганізацію ботанічного розсадника кафедри ботаніки разом із Іваном Йосиповичем Онищенко. Ними було збережено колекції більше 500 видів

сілськогосподарських рослин, які вирощувалися та надсилалися в інститути, технікуми України.

Наукові дослідження її були спрямовані на вивчення дикорослої трав'янистої флори дендропарку «Софіївка». Свої наукові дослідження вона висвітлила у науковій праці, яка була опублікована в збірнику наукових праць інституту (1960), а також зібрано гербарну колекцію [1].

Науковий гербарій Уманського національного університету (УМ) містить цінні колекції учнів училища землеробства і садівництва, які нараховують 27712 гербарні зразки (г.з.) та на сьогодні щорічно поповнюються студентами закладу. Слід відмітити, що наукова частина гербарію містить іменні колекції викладачів та учнів, які набули історичної та наукової цінності. Серед них і зберігається невеличка колекція гербарію Віри Спиридонівни в кількості 62 г.з. В ній представлено не лише лісова рослинність, а й лучна (рис. 1, 2).

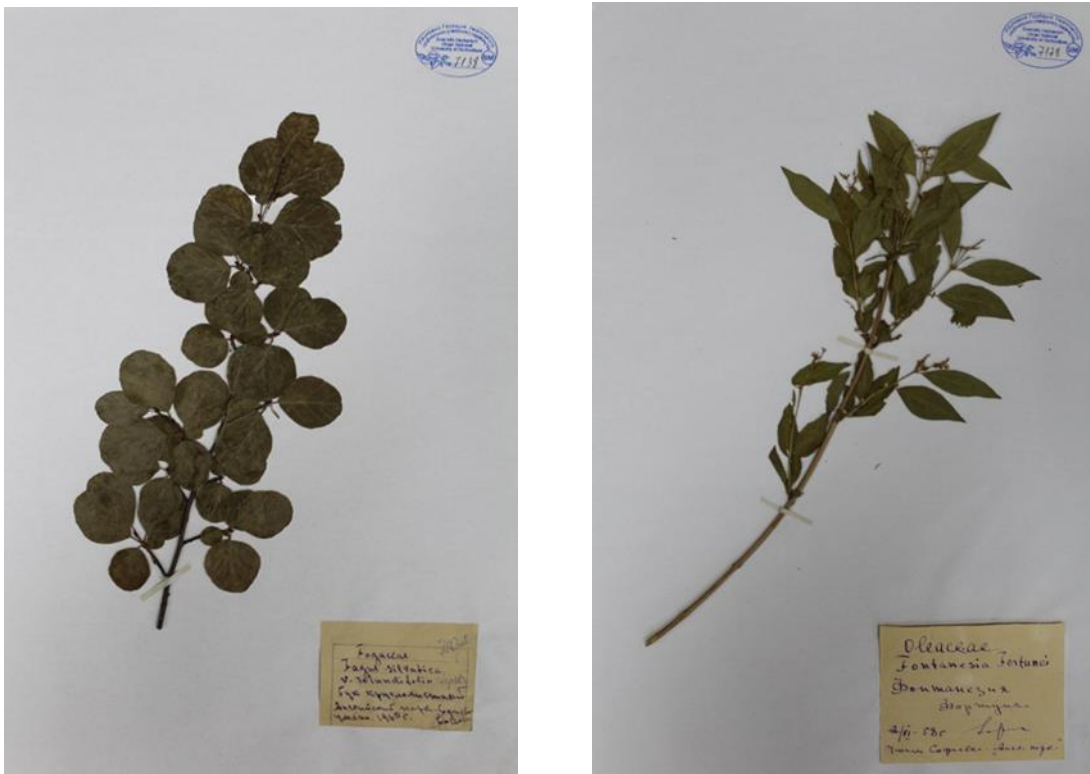

Рис. 1. Гербарні зразки: *Fagus sylvatica* v. *rotundifolia* L., *Fontanesia fortunei* Carriere, «Англійський парк, Софіївка».

Слід відмітити, що В.С. Горячева під час війни та окупації міста разом з завідувачем бібліотеки В.І. Пашиним, лаборантом З.М. Ковальчук, бухгалтером М.І. Латюком, механіком М.І. Коцюбинським зберегли найцінніші видання бібліотеки, книги, атласи іноземними мовами та історичні колекції гербарії у підвальному приміщенні замурувавши цегляною стіною. Так, було не втрачено, а збережено їх для спеціалістів майбутніх поколінь.

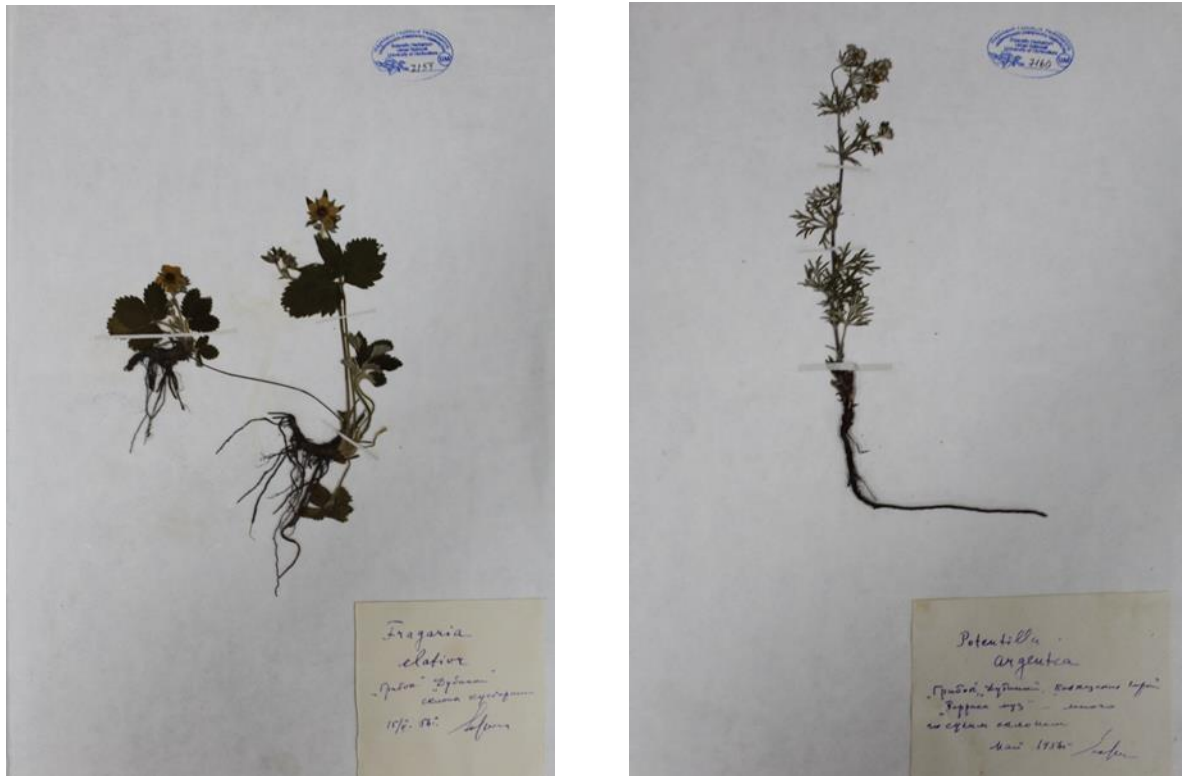

Рис. 2. Гербарні зразки: *Fragaria moschata* Duchesne, *Potentilla argentea* L., «Грибок, Дубинка».

Історичина колекція гербарію УНУС (УМ) ретельно зберігається, поповнюється новими зразками рослин під час навчальної практики студентами спеціальностей 091 «Біологія», 201 «Агрономія», 202 «Плодоовочівництво і виноградарство», 203 «Захист рослин», 205 «Лісове господарство», 206 «Садово-паркове господарство» та викладачами, аспірантами під час наукових досліджень та запланованих експедиційних виїздах.

Отже, наукові дослідження у галузі сільськогосподарської науки різнобічні та примножують їх історію відомими особистостями навчального закладу, увічнюють увіках. Свою історію потрібно цінити, творити, зберігати.

Гербарні колекції (УМ) є цінним наочним матеріалом для підготовки фаховості спеціалістів у вивченні дисциплін «Ботаніка», «Лісівництво», «Декоративне садівництво», «Рослинництво», «Захист рослин» та ін.

Джерела і література

1. Горячева В.С. О дикой травянистой флоре парка – заповедника «Софиевка». *Сборник научных трудов УСГИ*. К. 1960. Вып. XII. С. 375–383.
2. Мамчур Т.В., Карпенко В.П., Парубок М.І., Свистун О.В. Вчені-ботаніки Уманського національного університету садівництва та їх наукові дослідження (1844–2016): монографія. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2017. С. 35–39.